

1919/41
Küpe...
Küpe...
Küpe...

Ara 30 fillér.

TIZENHETEDIK ÉVFOLYAM.

5. SZÁM.

VASÁRNAP, 1919. JANUÁR 5.

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKRE: EGY ÓRA 5 K., NEGYEDÉVRE 15 K., PÉLÉVRE 30 K., EGÉSZ ÉVRE 60 K. EGYES SZÁM 20 FILLÉR, VASÁRNAP 30 FILLÉR.

POLITIKAI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNY
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KROHOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 4.

Kezdvék meg a közmunkákat

Debrecen, január 4.

A lap tegnap számában vezető helyen foglalkozott azzal a gondolattal, hogy minél több munkaalkalom megteremtésével és nyújtásával kell az embereket visszavezetni a munkához, ami egyszersmind a rend helyreálltát is jelentené.

A gondolat megszívlelendő s lapunk más helyén egész sereg olyan közmunkát sorolunk föl, amelyeknek elvégzése sürgős és szükséges. Vannak ott olyan munkák, amelyek nem térnek már semmi halasztást s a melyeknek elrendelése és megkezdése a kívánt munkaalkalmakat azonnal megnyitná. És nem is kell ehhez egyéb, mint elég szociális érzék.

Természetes, hogy számolni kell az anyagi lehetőségekkel, amelyeket ki nem hagyhat senki a számításból. De ez anyagi lehetőségekre is meg van a mód. Debrecen városának 150 millió koronát kitevő vagyonában van legalább is 75 millió korona értékű olyan vagyon, ami éppen semmi, vagy olyan minimális hasznót hoz, amelyért azt kezelni nem érdemes. Ezeket a vagyontételeket forgalomba kell hozni, el kell adni s a befolyó jövedelmek hőven megadják az anyagi alapot a közmunkáknak kölcsön nélkül való megkezdéséhez és elvégzéséhez. Nagy belső telkek, amelyeket városszabályozás céljára vettek meg, egy egész sor földbirtok, amelyek a legminimálisabb hasznót, vagy még azt sem hozzák meg. Az már ugyis bebizonyosodott, hogy a város nem a vagyona jövedelmeiből, hanem a pótdadókól él meg. — Amíg pedig az értékesítendő vagyonok — sok milliós tételt lehetne megnevezni — eladhatók lesznek és a vételárak befolyának, igénybe lehet venni kölcsönöket, amelyekkel a bankok pénze is megmozdulna és teljesítené hivatását: forgalmat, életet, munkát keltené életre.

Vagy nem hasznosabb-e, ha a Piac-utcai nagy kettős bérház sok millió értékéből munkabéreket fizetnek ki, új értékeket termelne a város, minthogy minden évben ráfizet a palotájára.

Ez a díszes palota már sok 100,000 koronájába került a városnak, öli bele a pénzt és hasznót sohasem fog látni belőle. Szabadulni kell tehát e teherrel, hogy munka, kenyér, népszanatórium, iskolák, munkáslakások legyenek a drága milliókból.

Román tiltakozás Erdélynek Romániához való csatolása ellen

Az idegen csapatok inváziója

A hadügyminiszterium sajtóosztálya az ország területére benyomult idegen csapatok helyzetéről a következőket jelenti.

Csehek: Pozsonytól délre, Ligetfalunál, a Duna déli partját saját csapataink tartják megszállva. A csehek Pozsonyszőlőson át megkezdtek előnyomulásukat kelet felé, a pozsony-galántai vasút mentén. Zélyom felől vasúton előretolt csapatokkal megszállták Losencot.

Délszlávok: A Mura folyótól észak felé eső területen fosztogató bandákat a vend lakosság határozott felhívására a nemzetőrség és csendőrség szétverte és Muraszombatot visszafoglalta.

Erdélyben nem történt lényegesebb változás.

A csehek és délszlávok egyesülése megbeszült

Megegyezés jött létre, hogy a csehek a Duna északi partján maradnak

Budapest, január 4. — Festetics Sándor gróf hadügyminiszter egy hírlapíró előtt ma a következő szenzációs kijelentést tette:

— A mai napnak legfontosabb eseménye, hogy a csehek és jugoszlávok álma: a 40 kilométer széles korridor, amely Csehországból Magyarország testén át az új délszláv államba illetve az Ausztriához vezetne, teljesen megbukott. A csehek átkeltek Pozsonynál a Dunán, de visszavertük őket. Azután megállapodás jött létre köztük és a mi haderőink közt, hogy többé nem kelnek át a Dunán. A pozsonyi vasúti hid északi részén cseh katona áll őrt, déli részén a mi katonánk.

Megszakadt az összeköttetés a cseh csapatok és Prága között

Budapest, január 4. Ujabbán a tót nép hívására erős lengyel csapatok vonultak át a Kárpátokon és megszállták Csaczt, kiverve onnan a cseheket. Miután Csacza az összeköttető állomás Magyarország és Csehország között, a cseh csapatok egyrésztnek Prágával való összeköttetése megszakadt. Miskolc helyzete még bizonytalan. Tegnap Kassáról cseh páncélosvonat indult Miskolc felé és Moldvaszilásra. Pozsonyban teljes a rend és nyugalom. A csehek néhány fosztogatót agyonlöttek mire a rablás és erőszak egyelőre megszűnt.

Muraközben a lakosság és a magyar katonaság kiverte a fosztogató délszláv bandákat. A szerb csapatok Kotorban és Murakereszturon gyűltek össze és Nagykanizsa megszállására készülnek, mely hír szerint holnap következik be.

A csehek letartóztatták a nyitrai püspököt

Budapest, január 4. Bartos nyitrai főispán ma a következő távirati jelentést küldötte a hadügyminiszternek:

Hadügyminiszter Ur!

Baththyány Vilmos gróf nyitrai püspököt a csehek Nyitrán letartóztatták és őrizetben tartják, Nyitráról való elmenetelében akadályozzák. Kérek sürgős intézkedést szabadonbocsátására és elutaztatására érdekében.

Bartos, főispán.

A hadügyminiszter a külügyminiszterrel egyetértően haladéktalanul megkereste a fegyverszüneti bizottságot a püspök szabadonbocsátásának kieszközölése végett.

Román szociálisták harca románokkal

Budapest, január 4. A naponta történő véres összeütközések tanúsítják a román szociálista elemek ellenállásának komolyságát és erejét. Tegnap Szamosújváron a román szociálisták népgyűlést tartottak, amelyen románok is résztvettek. A román szociálisták Atanasin, Marosán és Prost román szociálista vezérek szólaltak föl és tiltakoztak az ellen, hogy Erdélyt Egyszerűen bekebelezzék a korrupt román királyságba. Erre a románok és szociálisták közti nagy szökváltás keletkezett, amely azzal végződött, hogy a románok egymásra lövöldözni kezdtek és valósággal legázolták saját hiveiket.

Papp Gusztáv, a szamosújvári magyar nemzeti tanács elnöke, a zavargás hírére megjelent a helyszínen, hogy a zavargókat lecsillapítsa. De nem jutott szóhoz, mert hátulról oroszva megtámadták és koponyáját két helyen beszakították.

A rendet a besztercei csendőrszárnynak Szabó százados vezetése alatt megjelent emberei állították helyre.

URANIA
Ma, vasárnap
Január 5.
A VÖRÖS lobogó
a világhíradalom dramája 4 felvonásban.
Főszereplők:
Georg Toluaz.

APOLLO
Ma, vasárnap
Január 5.
MARRISON és BARRISON
Bartók vigjáték 4 felvonásban.
Főszereplők:
Bartók Márton,
Gyárfás Dessó,
Somogyi Nusi.

Arany Bika mozi
Ma vasárnap
Január 5.
Neveldik műsor.
A SZERLEMOKIA
Dram 4 felvonásban.
Főszereplők:
W. Peilander,
Eise Fröhlich,
E. Houbertg.

Előadások minden mozgóban 3, 5 és 7 órakor.

A csata végeztével igen sok sebesült maradt a gyűlés helyén, köztük 1 esendő és 3 román halállal fizetett a népgyűlésért.

A franciák Szegeden

Szeged, január 4. A megszálló csapatok parancsnoka, *Bohelot* ezredes, dandárparancsnok tegnap Szegedre érkezett és nyomban megkezdte tárgyalásait a megszállás részleteiről.

Roussin vezérkari ezredes utasítására a szegedi állomásparancsnokság parancsot adott ki, amely szerint katonáink tisztelegni tartoznak a francia katonáknak, akik az üdvözlést viszonozzák. Aki a tisztelegést elmulasztja, azt a franciák letartóztatják és mint hadifoglyot internálják.

A tisztelegés kötelezettsége a tisztekre épügy vonatkozik, mint a legénységre. A francia tiszteket a karjukon levő aranyzsinórról lehet megismerni. A francia parancsnokság azt is elrendelte, hogy a nem tényleges katonák szereljenek le és a leszerelt katonák lehetőleg öltözzenek civilbe. Katonasapkát azonban csak a ténylegesek viselhetnek, a többiek civilkalapot tegyenek a fejükre.

A franciák azt is megkövetelik, hogy a tényleges katonák a begombolt köpeny feletti derékszíjat viseljenek. Általában katonás viselkedést követelnek. A rendre a mi katonáink és a rendőrség foglalkozni, azonban a franciák is állítanak ki őriáratokat és a legesélyesebb rendzavarást vagy kihágást szigorúan megtorolják.

Élelmzésükről a megszálló csapatok maguk gondoskodnak, a honvédelmi biztosság közreműködésével. A vásárolt élelmiszereket készpénzzel fizetik.

A megszálló csapatoknak csak egy részét helyezik el a cseressori barakkokban, a többi iskolákban helyezik el, még pedig olyanokban, amelyek eddig is szünetelt a tanítás. A kétszáz tisztelet magánlakásokban fogják elszállásolni. Az állomásparancsnokságnak eddig több mint száz lakás áll rendelkezésére.

A függetlenségi párt előadó-délutánja

Ferenczy Gyula dr. a nevelésről

Szomorúan jellemzi közönségünk indolenciáját az a tény, hogy *Ferenczy Gyula* dr. egyetemi tanár mai rendkívüli érdekességű előadására mily kisszámú hallgatóság gyűlt össze. Holott ha csak azok lettek volna ott, akiknek az előadás elsősorban szólott: a hivatásosan oktatással foglalkozók, is megtelt volna a Bika-mozgó kis földszintje.

Miután rámutatott *Ferenczy* dr. arra, hogy a forradalom után történt rendzavarások okai nagyrészt a tömeg hiányos nevelésére vezethetők vissza, ismertette a régi rendszer nevelési elveit, azoknak minden hibáját. Nálunk nem a köznek, nem az életre neveltek. Az állam csak bizonyos formális műveltséget adott, hivatalnokokat képzett és az iskola is természetesen az imperiálista irányzathoz simulott. Erős fegyelmet tartott, de szabadságra nem nevelte az embereket. Tragikus eredménye ennek az, hogy mihelyt a fegyelem a forradalom beálltával meglazult, éppen katonák voltak az elsők, akik meggyalázták az új rendet.

Ma minden párt programjában benne van a közoktatásügy megreformálása, de a függetlenségi párt az egyetlen, mely odáig megy, hogy az oktatás természettudományi alakra való helyezését tűzi ki célul. Mert mint *Tolsztoj* mondja: Micsem ér az az iskola, a mely kiaraszolja a tanulni valókat és szükségeltet halmoz. — A gyermekeket főleg munkára és szeretetre kell nevelni. Nem bizonyos

tananyag elvégzése, hanem az egyéni tehetség kifejlesztése a fontos. A tanítói pályára sem épen a középiskola selejtes elemeinek kellene tódulni, ellenkezőleg. És az oktatókat sem szabad az állam más tisztviselőivel egy kategóriába sorozni, hiszen a legnagyobb érték, a jövő nemzedék van rájuk bízva. — A jövő iskolájában az anyáknak is legyen szavuk.

A lelkes, szeretettől áthatott előadást nagy figyelemmel hallgatta a közönség és végül tetszésének hangos kifejezést adott. (F.K.)

Sürgős debreczeni közmunkák

Szükségalakások és állandó munkálakások — A Munkás-Otthon — Új iskolák — Népszanatórium és népfürdő

A „*Debreceni Független Újság*” állandóan sürgette és sürgeti, hogy minél több munkaalakalom megteremtésével vezessék vissza az életet a rendes mederbe, ami a nyugalom és rend megteremtését is jelentené. Itt elsősorban a közművek létesítésére kell gondolni és csak azután arra, hogy a fölhalmozódott magántőke mozdíttassék meg és a tesaurált értékek a maguk rendeltetéséhez jussanak. A dolog pénzügyi része föltétlenül megoldható. Debrecen város kezében olyan nagy, madnem holttőkének nevezhető vagyonösszegek vannak, amelyek ma egyenesen kárára vannak a köznek, mert nem hozzák meg ama hasznot, amelyet a köz érdekében meg kellene hozni. Ma pedig semmiféle munkaerő, annál kevésbé tőke nem heverhet mozdulatlanul és gyümölcsötlenül. Mindkét erőnek a lehető legnagyobb teljesítményt kell produkálnia.

A munkaalakalom megteremtésénél éppen a tőkének megmozgatására gondolunk és úgy érezzük, hogy a munkaerő nem fog tartózkodni a keresti lehetőségek kihasználásáról, ha az minden téren kínálkozik.

Munkatársunk ma fölkereste *Aczél Géza* főmérnököt, akinek az iránt érdeklődött, mely kérdések azok, amelyek megérették a kivételre és melyek azok, amelyek már égetően szükségesek és amelyeknek elintézése még a munkanélküliségen való segítés kérdésétől eltekintve amugy is már most elintézendők. A főmérnök, aki széles látókörrrel és nagy tapasztalattal és tudással szólott e kérdésekhez, a következőket mondta:

— Két kérdés az, amely elkerülhetetlenül elintézendő már ez esztendőben. Egyik a lakáskérdés, a másik az iskolák kérdése.

— A lakáskérdés olyannyira fontos és sürgős, hogy annak legalább is részleges megoldásának már ez év május havára meg kell történnie. Mert ha ezt még nem oldjuk, forrongás lesz. A Szalvator kórházat akarjuk és fogjuk is egyelőre szükség lakásokká átalakítani. Az átalakítás tervei már munkában vannak és a munkát a legközelebb meg is kezdenék, de sajnos még a kórház sorsa sincs még eldöntve. Ezt az ügyet azonban a kormánybiztos ur vette kezébe s ő sürgeti annak elintézését. Ez az átalakítás nagy, 3 millió koronás munkát, amelynél egész sereg szakmunkás nyer foglalkozást.

— Bele kapcsolódik a lakáskérdésbe és e kérdés megoldásának egyik legfontosabb részlete az állandó jellegű munkálakások építése. Ezeknek tervei is munkában vannak és a program készen is van, de ezt még a kormánybiz-

tos urral meg kell beszélni. Különböző ez ügyben az állami hozzájárulás és néhány elvi kérdés miatt nem egyedül a város dönt, hanem az illetékes állami hivatal is beleszól.

Szerintem ezeket az ügyeket a legközelebb el kell intézni és még ez évben a kivitel meg is kezdeni.

— Éppen így még ez évben megkezdődnek tartom a községi iskolák építését. A népiskolák szaporítása a községi iskolai rendszer megoldása kapcsán népművelési és közegészségügyi szempontokból föltétlenül és sürgősen szükséges. Általában a meglévő iskoláknak még 50 százaléka van szükség, általánosságban szólva annyi iskolát kell építeni, hogy azok minden gyermeket befogadhassanak és egy tanítóra 40 gyermeknél több ne jusson. A gyermekehaandóság megállítására a népiskolákkal együtt létesíteniük kell óvodákat, napközi otthonokat és csecsemővédelmi intézményeket. Ma elszomorító látni, különösen a kertészekben, hogy mennyi gyermek van felügyelet nélkül az utcákon.

— Hatalmas, nagy munka lesz a *Munkás Otthon* fölépítése, egy 3 milliós építkezés ez. Az átlagos szükséglet és igények figyelembe vétele mellett fog ez a nagyszabású intézmény létesülni. Itt nyer elhelyezést a munkaközvetítő, a népiéleti hivatal, itt lesznek a népszállás a munkásszervezetek részére hivatalos helyiségek, kaszinó, nagy gyűlésterem. Ennek az építkezésnek is már az idén meg kell kezdődni és az alapokat már ez évben le kell tenni.

— Meg kell kezdeni és létesíteni még ez évben a *Népszanatóriumot*. Erre vonatkozóan azonban több kiváló szakértő ötletét és gondolatát kell ismerni, azért erre tervpályázatot kell kiírni. Ez azonban semmiben sem hátráltathatja azt, hogy a Népszanatóriumot 1919. évben már megnyissák.

— Egyik legfontosabb kérdés a *burkolási program* végrehajtása, elsősorban pedig annak letárgyalása. Rengeteg munkaköz nyerne itt alkalmazást. Ennek a végrehajtása azonban pénzügyi nehézségekbe ütközik, mert erre a községi adó adna csak fedezetet.

— Igen nagy fontosságú és közlekedési és közegészségügyi okokból is halaszthatatlan munka a *kertészek rendezése*, ami nagy és hosszú időre terjedő munkaalakalmakat nyitna, rendkívül nagy szociális jelentőséggel bírna. A tervezetet már két év előtt elkészítettem s ezt a tervet, amelynek kiviteli költségeire utasítása is van már a tanácsnak, 10 év alatt meg lehetne valósítani.

— Sürgősség és fontosság szempontjából nem kevésbé nagy a *népfürdő létesítése*. — 1912-ben erre már el is készítettem a terveket. Igaz, hogy a Szalvator kórházból alakítandó szükségalakásoknál erről gondoskodás történt, ott lesz népfürdő, de kétségtelen, hogy a város más pontján is okvetlenül kell még egy népfürdőt létesíteni.

— Ugyancsak a kertészekkel függ össze a *külsőségeken létesítendő 11 kut furása*. Ezeket a kutakat a legközelebbi idő alatt el fogjuk készíttetni vállalkozókkal. A munkákra ajánlatokat is adtak már be, de nem lehet csöveket kapni és így a vállalkozók a munkákat nem tudták elvégezni. Most *Handler Gyula* kormánybiztos urnak átadtam a esőkimutatásokat és ő maga jár köbe Budapesten illetékes helyeken, hogy a szükséges csöveket megkapjuk.

— Van még ezeken kívül is igen sok közmunka, amelyeknek elvégzéséről igen sürgősen gondoskodni kell. Ilyen a *szennyvíz-szűrő telep* létesítése, ami a városnak törvény-

szerli és a város élmezése, a zöldség termelés kezdésefolytán egyik eminens kötelessége. Ki kell bővítenünk a vízvezeték, új gépházat kell építenünk, gondolnunk kell a köztemető létesítésére, amellyel kapcsolatban megoldást nyer a községi ravatalozás. Sok, igen munka ez, amely ismételten rengeteg munkaalkalmat nyújtana.

A földbirtok-reform

Buza Barna földművelésügyi miniszter
a reform végrehajtásáról

Budapesti tudósítónk táviratozza: A minisztertanács ma délelőtt 10 órakor vette kezdetét. A minisztertanácson főképen a föld-reform kérdését és Buza Barna javaslatát tárgyalták le. A minisztertanács tárgyalásait háromnegyed háromkor félbeszakították és az esti órákban folytatták.

Tárgyalás közben Buza Barna földművelésügyi miniszter egy újságíró előtt a letárgyalt és elfogadott földreform tervéről a következőket mondta:

A minisztertanács még nem végzett teljesen a reformtervezet minden szakaszával, de a főbb alapelveket már elfogadta és ezek között a következők lesznek:

A kisajátítás, a föld megváltása méltányos becsérték alapján az 1913. évi forgalmi érték szerint történik. Ahol ez az érték túl magas, vagy túl alacsony, ott módot adunk arra, hogy ott a bíróságok állapítsák meg a megváltási árat. Elsősorban a jogos igénylők választmánya tárgyal a birtok tulajdonosával. Ha megegyeznek, a birtokrendezési tanáchoz kell fordulniok. Ha maguk nem tudnak megállapodni, akkor a birtokrendezési tanács állapítja meg a megváltási árat és ha az érdekeltek ezt sem fogadják el, akkor az illetékes törvényszék szabja meg a megváltási árat.

A megváltási árat a tulajdonosoknak földváltási kötvényekben fizeti ki egy erre a célra alakítandó altruista intézet.

Külön rendelet fog intézkedni arról, hogy a törvényszékek gyorsított eljárással külön perrend szerint tárgyalják le a vitás birtokrendezési ügyeket.

Ahol nagy a földszegénység, ott megváltható minden 200 holdnál nagyobb földbirtoknak a 200 holdon felül eső része. Abban az esetben, ha 200 holdon felül kisajátítjuk a birtokot, a tulajdonosnak joga van más területen igényelni az 500 holdig terjedő részt.

A földbirtok átengedése két jogi forma szerint történik: az igénylők örökhaszonbérletbe is vehetik a földet és magántulajdonba is.

A törvény favorizálni fogja a termelőszövetkezeteket.

Közellátási ügyek

A közalkalmazottak zsirjegyei. A közalkalmazottak beszerzési csoportjának vezetősége közli: Közzöljük tagjainkkal, hogy sem a közlélmzési miniszter, sem a debreceni városi közellátási hivatal utján nem tudtuk biztosítani azt, hogy tagjainkat 1919. évben zsirral elláthassuk. Emélfogva felhívjuk tagjainkat, hogy igyekezzenek zsirjegyeiket a henteseknél sürgősen bejegyeztetni és beváltani. Azon tagjaink részére, kik hízalmi óhajtottak, de a sertéstakarmányt részükre kiadni nem tudtuk, igazolványukat adunk ki 1919.

január 8-ikától kezdve a pénzügyi palota első emelet 10. sz. alatt arról, hogy zsirrellátásukat biztosítani nem tudtuk és így zsirjegyeik érvényben hagyandók. Akik ezen igazolványokra igényjogosultak, folyó hó 8., 9 és 10-én azokat vegyék át. A városi népruházati hivatal gyermekcipőket oszt szét. Felhívjuk tagjainkat, hogy akik gyermekcipőre igényt tartanak, folyó évi január 6-án déli 12 óráig a pénzügyi palota II. em. 13. ajtószám alatt ebbeli igényüket jelentsék be és tagsági igazolványuk és tőlünk nyerendő jelentkezési lapjuk felmutatása mellett folyó évi január hó 7-ikétől kezdve jelentkezzenek a népruházati hivatalban (Batthyányi-utca), hol a gyermekcipőket osztják.

Szabad Iskola

Ha valamikor, úgy a most reánk következő nehéz időkből van szükségünk arra, hogy kulturánkat minél magasabbra fejlesszük. A kultúra lesz az az eszközünk, mellyel megtartjuk a magyarságnak az esetleg elszakadó területeinken élő véreinket s ezzel fogjuk biztosítani vezető szerepünket mindazon népek között, melyek a mai Magyarország földjén élnek. Ez a gondolat irányítja a Szabad Iskola Egyesületet, mikor ebben az évben is megtartja népszerű előadásait.

A január 7-én, kedden kezdődő ciklus méltó helyet foglal el az eddigi ciklusok sorában. Ez főleg egyetemi és gazdasági tanáraink érdeme, kik a legnagyobb készséggel támogatják a Szabad Iskolát azon törekvésében, hogy a nagyközönség tudásvágyát felkeltse és kielégítse.

A jövő legfontosabb feladata hogy több-temelre térjen az ország. Ehhez azonban szükséges, hogy az egészségügyi és mezőgazdasági viszonyok megváltozzanak. Javítani kell a közegészségügyet, hogy több és egészségesebb legyen az ember és javítani kell gazdasági rendszerünket, hogy többet és jobbat termeljünk, mint eddig. E két feladatnak megfelelően a Szabad Iskola előadásai között főleg orvosi és gazdasági tárgyak szerepelnek. De erőt kell merítenünk a ránk váró nehéz munkához a magyarság történetéből, mely számos példát mutat előtünk arra, hogy a legnagyobb veszedelmek idején is megálltunk helyünket és ha lesújtott is balsorsunk, újra talpra álltunk. Ezért vett fel a Szabad Iskola programjába a hazai történelem és irodalom köréből vett előadásokat. A többi tárgya vagy az általános műveltség, vagy az aktuális kérdések köréből származik.

Az előadások sorrendje a következő:

Januárban: 7. kedd: R. Kiss István dr., egyetemi tanár: A magyar faj. I. előadás. — 8. szerda és 9. csütörtök: Varga Lajos dr., ügyvéd: Községi vagyonkezelés és közigazdasági reformok. I—II. előadás. — 13. hétfő: Zoványi Jenő dr., egyetemi tanár: A protestáns felekezetek kialakulása. I. előadás. — 14. kedd: R. Kiss István dr.: A magyar faj. II. előadás. — 15. szerda: Hajós Géza, főszerkesztő: Pénzünk nemzetközi értéke a békében és a háborúban. — 16. csütörtök: Medveczky Károly dr., főreáliskolai tanár: Madách: Az ember tragédiája. Veitett képekkel. — 20. hétfő: Zoványi Jenő dr.: A protestáns felekezetek kialakulása. II. előadás. — 21. kedd: R. Kiss István dr.: A magyar faj. III. előadás. — 22. szerda: Kiss Géza dr., egyetemi tanár: A nemzetközi bíráskodás. I. előadás. — 23. csütörtök: Heger Flóris, főszerkesztő: Kenézy Gyula dr., egyetemi tanár: Anya- és csecsemővédelem. Veitett képekkel. I. előadás. — 28. kedd: R. Kiss István dr.: A magyar faj. IV. előadás. — 29. szerda: Kiss Géza dr.: A nemzetközi bíráskodás. II. előadás. — 30. csütörtök: HegeZr Flóris: Ibsen. II. előadás.

Februárban: 3. hétfő: Kenézy Gyula dr.: Anya- és csecsemővédelem. Veitett képekkel. II. előadás. — 4. kedd: Verzár Frigyes dr., egyetemi tanár: A kórta köréből. I. előadás. — 5. szerda: Széll László dr., gazdasági aka-

démiai tanár: A övények táplálkozása. — 6. csütörtök: Pap Károly dr., egyetemi tanár: A magyar népképek — költészete tükrében. I. előadás. — 10. hétfő: Gass Gyula, gazdasági akadémiai tanár: Gazdasági alkalmazkodás a háboru szülte viszonyokhoz. — 11. kedd: Verzár Frigyes dr.: A kórta köréből. II. előadás. — 12. szerda: Láng Nádor dr., egyetemi tanár: A moren építészet. Veitett képekkel. — 13. csütörtök: Papp Károly dr.: A magyar népképek — költészete tükrében. — 17. hétfő: Gass Gyula: Többtermelés és munkáshiány. — 18. kedd: Csürös Ferenc dr., városi közművelődési tanácsnok: Debrecen színművészete. — 19. szerda: Faltin Adolf, fővegyész: A háborus élelmi pótszerek. — 20. csütörtök: Barta Gyula dr., orvos: Az ember idegéletéről. I. előadás. — 24. hétfő: Orsós Ferenc dr., egyetemi tanár: Oroszország egészségügyi viszonyairól. I. előadás. — 25. kedd: Fenyvesi Andor, felső kereskedelmi iskolai tanár: Ujabb eredmények a fizika terén. I. előadás. — 26. szerda: Hatos Géza, fővegyész: A levegő a mezőgazdasági többtermelés szolgálatában. — 27. csütörtök: Barta Gyula dr.: Az ember idegéletéről. II. előadás.

Márciusban: 3. hétfő: Orsós Ferenc dr.: Oroszország egészségügyi viszonyairól. II. előadás. — 4. kedd: Fenyvesi Andor: Ujabb eredmények a fizika terén. II. előadás. — 5. szerda és 6. csütörtök: Rácz Mihály dr., gazdasági akadémiai tanár: Átörökléstani problémák. I—II. előadás. — 10. hétfő és 11. kedd: Rapaius Raymund dr., gazdasági akadémiai tanár: A fejlődés eszméjének bírálata. I—II. előadás.

A Debreceni Szabad Iskola Egyesület pártoló tagjai lehetnek mindazok, akik magukat a pártoló tagdíj fizetésére kötelezik, az egyesülettel ezzel támogatják s őket a választmány ilyenekül elfogadja. E pártoló tagsági díj évi 2 korona.

A Szabad Iskola Egyesület részére minden pénzügyi közönytől fogad és nyugtázza Bárdos Géza, a Debreceni Kereskedő Társulat főtárosa, az egyesület pénztárosa (Ferenc József-ut 5.)

Az előadások ez évben is az ipartestület dísztermében (Simonffy-ut. I. II. em.) tartat-kepes előadások után szednek, a többiek ingyenesek.

A Ganz-gyár munkásai és tisztviselői elkergették a gyár igazgatóságát

A gyár a munkásság kezén

Budapesti tudósítónk táviratozza:

Tegnap délelőtt a Ganz-gyár munkásainak egy küldöttsége jelent meg Köbler Gusztáv vezérigazgató előtt és azt kérte, hogy a megígért ruhasegélyt utalja ki nekik.

Köbler Gusztáv vezérigazgató azonban megtagadta a kérés teljesítését.

A munkások erre zárt sorokban kivonultak az épület elé, ahonnan az igazgatósági tagok egy hársó ajtón át eltávoztak.

A bizalmi férfiak, mikor erről értesültek, kijelentették a munkásoknak és tisztviselőknek, hogy a régi igazgatóságot tovább nem ismerik el és új igazgatóságot választottak, melynek tagjai Weidner Mihály dr., vezérigazgató és Vértési Kornél műszaki igazgató. — Ezenkívül két munkást delegáltak az igazgatóságba akik annak munkáját ellenőrzik.

Ezután tíz tagú küldöttség ment a kereskedelmi miniszteriumba és Mihályi államtitkártól megkérte, neveztesse ki kormánybiztost a Ganz-gyárhoz és vizsgáltsa meg a könyveket. Az államtitkár a kormánybiztos ki- rendelését megtagadta, de kijelentette, hogy az új igazgatóság munkáját támogatja és el fog járni, hogy a Magyar Államias Hitel-

bank, mely a gyár pnézügyeit intézi, szintén elismerje az új vezetőséget.

A munkások és tisztviselők bizalmi testülete ma bizottságot választott, amely hivatalosan a Magyar Államias Hitelbankkal, mint a gyárat finanszírozó vállalattal tárgyalásokba boesátkozni az új helyzetről. A bizottság ma délben ment föl a Hitelbankba, ahol Ullmann Adolf elnökkel azonnal megkezdtek tárgyalásokat, amelyek késő estig tartottak.

A francia külügyminiszter a fegyverszünet felmondásáról

Az entente föl akarja mondani a fegyverszünetet

Bern, január 4. A „Humanité” írja: Pichon külügyminiszter a kamara külügyi bizottságának legutóbbi ülésén kijelentette: az entente attól tart, hogy kénytelen lesz fölmondani a fegyverszünetet.

A békekonferencia

Bern, január 4. A *Liberté* jelenti: A béketárgyalásokon Csehországot Benesch dr. képviseli, minden más államot kormányának tagjai, Németország, Ausztria és Magyarország képviselőit csak valamennyi feltétel megállapítása után hívják meg, hogy a feltételekhez hozzájáruljanak. Amint az előzetes békét aláírják, ami körülbelül hat hét múlva megtörténik, nyomban megkezdik a végleges béketárgyalásokat.

Bern, január 4. A *Progress* jelenti: A békekonferencia munkálatait különböző bizottságoknak osztják ki, melyek minden kérdéstről jelentést dolgoznak ki és ezeket a jelentéseket a teljes ülés elé terjesztik, mely mint utolsó fórum dönt a kérdésekben. A bizottsági ülések Párisban lesznek, csak a teljes ülések lesznek Versaillesben. Külön bizottság tárgyalja a német kérdést, a régi dunai monarchia kérdését, a Balkánkérdést, az orosz a lengyel és a többi problémákat. Az entente feltételeit a szövetségesek állapítják meg, csak azután hívják meg Németországot és volt szövetségeseit, hogy hozzájáruljanak a feltételekhez.

A többségi szociálisták Hindenburgot akarják köztársasági elnöknek

Berlin, január 4. A többségi szociálisták Hindenburg vezértábornagyot tartják legalkalmasabbnak az új Németország köztársasági elnöki állására. Hindenburgot az entente körében is becsülik és a német nép egyetemessége ma is változatlanul tiszteli.

Bécs, január 4. A „Deutsche Volksblatt” jelenti: Német-Ausztriában meleg rokonszenvvel fogadták az agg hadvezér megválasztásának tervét, amelyre már megkezdődtek a tárgyalások.

A francia szociálistákat nem engedik a sváici kongresszusra

Berlin, január 4. A „Vorwärts” jelenti: A francia kormány ismét megtagadta az utlevelet a szociálistáktól, akik Svájcba akartak utazni a szociálista nemzetközi kongresszusra.

Lengyel bizottság Párisban

Páris, január 4. A Havas-ügynökség jelenti: A varsói kormány rendkívüli bizottságot küldött ki az ententehez. A bizottság a napokban érkezik meg Párisba.

Kettéválasztják a kultusztárcát

Juhász-Nagy Sándor lesz a közoktatásügyi miniszter — Károlyi Mihály ragaszkodik Jászi Oszkárhoz

Budapesti tudósítónk táviratozza: A minisztertanács után, amely este fél 8-ig tartott, Károlyi Mihály miniszterelnök a Károlyi-pártba ment, ahol akkor nagy izgalommal tárgyalták Pichon francia külügyminiszternek a fegyverszünet felmondásáról szóló nyilatkozatát.

Károlyi Mihály miniszterelnök a leghatározottabban kijelentette:

— A hírnek semmi alapja sincs. Semmi ok nincs a fegyverszünet fölmondására. El sem hiszem, hogy az szóba került volna a francia kamara külügyi bizottságában.

Ezután Károlyi még a következőket mondotta:

— A földbirtok reformjavaslat 59 §-ából huszat letárgyaltunk. A választásokat, ha lehetséges 3 hét alatt, de legfőleg 4 hét alatt, de okvetlenül januárban megtartjuk. Az ország integritásához ragaszkodunk és nem engedünk belőle. A kormány mindent el fog követni a bolsevizmus megakadályozására. — Felmerült a minisztertanácsban, hogy a kultusztárcát kettéválasztják közoktatásügyi és vallásügyi tárcára. A közoktatásügyi tárcát Juhász-Nagy Sándor dr. államtitkár bízta meg, ha elfogadják, a vallásügyi tárcát pedig egy liberális katolikus emberre. E tekintetben tárgyalni fogok Szmracsányi Györggyel.

— Igaz-e, hogy Jászi lemond, kérdezte valaki.

— Abban a percben — felelte a miniszterelnök — amikor Jászi lemond, én sem vagyok a kabinet tagja. Én Jászit tiszteltem és becsültem. Október 31-én fogadalmat tettem nem egyéneknek, hanem a pártoknak: a radikálisoknak, szociálistáknak és a saját pártomnak, hogy hozzájuk hű leszek. Ez a fogadalom köt engem. Igaz, hogy eddig sikereket nem mutatunk föl, de remélem, hogy az entente fölülkerekedik a wisoni elvek érvényre juttatására. Nekem ne adja senki azt a tanácsot, hogy jobbra menjek. Tisza István sem mehetett balra. A pártvezérnek csak akkor van értéke, ha hű marad meggyőződéséhez. Ezzel arat sikert, vagy ezzel bukik. Ha a választáson megbukom, félreállok.

Valaki közbe vetette:

— A csehek is pacirista jelszavakat használnak.

Károlyi ezt felelte:

— Hogy lehet ott pacifizmusról beszélni, amikor ott imperiálizmus és nacionalizmus tombol.

Törvény az egyesülési és gyülekezési jogról

A kormány a november 17-iki néphatározat alapján a következő törvényt léptette életbe:

1919. évi III. néptörvény az egyesülési és gyülekezési szabadságról.

1. §. Az egyesülési és gyülekezési jog mindenkit megillet.

2. §. Az egyesület alkotásához, vagy gyülekezethez sem hatósági engedély, sem bejelentés nem kell. Azt sem kell bejelenteni, hogy az egyesület megalakult, vagy hogy a gyűlést megtartották.

3. §. Az egyesület sajtó neve alatt csak

úgy szereshet jogokat, nagy vállalat kötelezettségeket, ha alapszabályokat alkot, vezetőséget választ és a bíróság az egyesület kérelmére az egyesületek jegyzékébe bejegyzi. A bíróság az egyesületet, ha alapszabályszerű célja büntető törvénybe nem ütközik, az egyesületek jegyzékébe bejegyezni köteles.

4. §. E törvénynek azok a rendelkezései, amelyeknek végrehajtásához további intézkedés nem kell, azonnal életbe lépnek.

Budapest, 1919. január 2.

Károlyi Mihály, Berinkey Dénes dr., Baza Barna, Festetics Sándor, Garani Ernő, Jászi Oszkár, Kunfi Zsigmond, Nagy Ferenc dr., Nagy Vince, Szende Pál.

A hazatért debreceni iparosok segítése

Kinevezik a debreceni bizottságot

Irtunk már a kormányról arról a rendeletéről, amely akként intézkedik, hogy a háborúból hazatért iparosoknak az állam lehetővé fogja tenni, hogy bezárt műhelyeiket újból megnyissák és abbahagyott munkájukat folytassák.

A kormány az iparosok megsegítésének azt a formáját választotta, hogy az iparosoknak kamatmentes kölcsönt nyújt. Ennek a kölcsönnek a maximuma — az eddigi intézkedések szerint — 3000 korona lehet, tárgyalások vannak azonban folyamatban, hogy ezt a maximumot felemeljék. Az állami kölcsönt egy részében készpénzben fogják az iparosoknak kiadni, más részét azonban szerszámokban és nyersanyagokban fogják megkapni, ami rendkívül üdvös és helyes intézkedés, mert megszabadítja a megsegítendő iparosokat a beszerzési nehézségek gondjaitól.

Debrecenben, illetőleg a debreceni kereskedelmi és iparkamara kerületében a kölcsönök folyósítását a Pénzügyi Központ, amelyre a tranzakció pénzügyi lebonyolítása hárulik — a Kölcsönös Segélyező Egyesületre bízta. Azt, hogy mely iparosok jogosultak az állam kölcsönének igénybevételére, erre a célra létesítendő bizottság fogja megállapítani, amelynek elnöke egy köztisztviselő; tagjai pedig a kereskedelmi miniszter, a hadigodózó hivatal, a kereskedelmi és iparkamara és az ipartestület egy-egy megbízottja, valamint a Kölcsönös Segélyező Egyesület négy kiküldöttje lesznek.

A bizottság megalkotása most van folyamatban. A kereskedelmi és iparkamara a maga részéről Zeilinger Edét, a debreceni ipartestület pedig az elnökét, Girtsis Józsefet küldötte ki a bizottságba. A napokban fog megérkezni a kereskedelmi miniszter rendelete az elnök és a miniszteri megbízott kinevezéséről és akkor a bizottság — amely a kereskedelmi és iparkamara palotájában fog ülni — azonnal megkezdheti működését. Hogy hol és mikor kell az állami kölcsönre igényt tartó iparosoknak jelentkezniük, azt később fogják közölni.

— **Szellemi munkásközvetítés.** A tartalékos és népfelkelő tisztok és szellemi munkásoknak egyesületének állásközvetítő irodája után 2 hosszú gyakorlattal rendelkező jogtudor ügyvédi, közjegyzői, pénzügyi vagy más megfelelő, 2 gépészmérnök szakmabeli, egy vasfőmérnök öntődei vagy kovácsműhelyi, 1 okleveles, tízenöt évi gyakorlattal rendelkező gazda szakmabeli, 2 községi jegyző bármilyen, 2 gimnáziumi érettségivel rendelkező egyén bármilyen, 25 kereskedelmi érettségivel rendelkező egyén — köztük több volt cégvezető, főkönyvelő, levelező — szakmabeli vagy bármilyen, egy tanfolyamot végzett gyógyszerész gyógyszerértári, 2 építési rajzoló szakmabeli vagy bármilyen, 7 négy középiskolát végzett egyén irodai, utazói, munkafelügyelői, pénzbeszedői, vagy bármily-

lyen, kereskedelmi érettséget tett egyén fog-technikus tanulói alkalmazást keres. Felkérem mindazokat, akik ezen szakmákban szellemi munkásokat keresnek, hogy irodánkban (kereskedelmi és iparkamara helyisége) a hivatalos órák alatt kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt 10—1-ig személyesen vagy pedig ugyanezen idő alatt telefonon (377.) felkeresni szíveskedjenek. N á n á s s y Imre dr. titkár.

Mackensent és vezérkarát Szalonikibe vitték

A magyar kormány tiltakozott a tábornagy internálása ellen

Budapest, január 4. Mackensen tábornagnak a franciák által történt internálására vonatkozóan a kormány a minisztertanács kebelében történt tárgyalások után tiltakozó jegyzéket nyújtott át Vyx alezredesnek. Vyx alezredes a magyar kormány tiltakozó jegyzékét nem fogadta el, azonban Károlyi Mihály és Festetics Sándor előtt kijelentette, hogy magától értetődik, hogy a franciák Mackensent rangjához illő bánásmódban fogják részesíteni.

Budapesti tudósítónk táviratozza:

A Budapesti Hírlap azt a szenzációs hírt közli, hogy a franciák ma éjjel különvonaton Mackensen tábornagyot egész törzskarával együtt és 50 német katonával Szabadkán át Szalonikibe szállították.

Föllázdak a salgótarjáni bányamunkások

A csöcselék kifosztotta az összes üzleteket

Budapest, január 4.

Ma délelőtt jelentés érkezett Salgótarjánból, hogy ott kommunista zendülés tört ki. A bányamunkások megszállták a tárnákat, a vasúti állomást és a postát, továbbá birtokukba vették az összes üzemet igazgatását. A városban óriási izgalom keletkezett. A csöcselék fölhasználva a zavart, rabolt és fosztogatott.

Délután összejelentkezések is történtek, a melynek következtében 3 halálos és számos sebesülés történt.

A hadügyminiszter, akinek a délelőtti folyamán tettek jelentést a véres zavargásokról délután 3 órakor különvonattal karhatalmi ki-rendeltséget indított utba Salgótarjába. Hatvanból 2 gépjegyveres osztagot és nagyobb karhatalmi különítményt indítottak el.

A kommunista zendülés előzménye az, hogy néhány nap előtt több kommunista vezér, köztük Kun Béla az ismert agitátor Salgótarjában tartózkodott. A kommunisták már akkor erősen megdolgozták a bányamunkásokat. Távozásuk után azonban elutazott Salgótarjába Bokányi Dezső és ekkor sikerült is a megkezdett kommunista mozgalmat leszerelni. Tegnap este azonban újabb mozgolódás támadt, amelynek eredményeképp éjszaka kitört a zendülés.

Amikor a zendülés híre a miniszterelnökségre érkezett, azonnal félbeszakították a minisztertanácsot. Garami Ernő kereskedelmiügyi miniszter egy hírlapíró előtt a következő kijelentést tette:

— Részletes jelentést még nem kaptam,

de tudom, hogy igen nagyarányú a zendülés. Intézkedtünk, hogy Budapestről nagyobb karhatalmi különítmény menjen Salgótarjába. — Értesülésem szerint délután 3 órakor már a különvonatot utba indították a karhatalommal a zendülés leszerelésére. A csöcselék az összes üzleteket kifosztotta.

A Károlyi-pártba ma este a salgótarjáni eseményekről igen elszomorító hírek érkeztek. Illetékes helyről közölték, hogy eddig 14 halottja van a zendülésnek. Elnél súlyosabb a szén elvesztése, ami újabb korlátozásokra vezet. Olyan lesz a helyzet, mint két éven át Párisban volt, amiről csak utólag érkezett jelentés. Ott csak annyit fogyasztotak, hogy ne legyen Páris teljesen sötétben s a vendéglők, kávéházak csak 1—1 órára voltak nyitva. — Illetékes helyen kijelentették, hogy a zendülést nem a bolsevikieknek tulajdonítják, hanem azt a csehek szervezték. A kik tervszerűen cselekszik ezt, hogy a megfélemlített lakosság maga kérje reguláris csapatokat a rend helyreállítására s nem tekinti azt, hogy azok csehek vagy magyarok.

Elsimultak az ellentétek a radikális pártban

Elismerik a magántulajdont

Budapesti tudósítónk táviratozza: Az Országos Polgári Radikális Párt szakadás előtt áll. Leginkább a magántulajdon kérdésében elfoglalt hivatalos álláspont oka annak, hogy a radikális párt ketté szakad.

Néhány nap előtt a párt végrehajtóbizottságának ülésén Jászi Oszkár dr. kijelentette, hogy a magántulajdont nem tartja egyáltalán szentségnek. Általában szavaiból azt vették ki a jelen voltak, hogy Jászi a kommunista irányzat felé hajlik.

Jászi Oszkár kérelmetlen radikálizmushirdetett. Amikor pártjának egyes tagjai arra a szituációra mutattak rá, hogy ezek a gyakorlati életben nem valósíthatók meg, a vezér esőkönyösen megmaradt továbbra is fölfogása mellett és kijelentette: azt sem bánja, hogy ha a párt nem is lesz életképes, de mint konzultatív testület betöltheti hivatását.

Jászi Oszkár és Szende Pál legutóbbi nyilatkozatai még jobban távo tartották a radikális párt törekvéseivel rokonszenvező polgári elemeket.

Tegnap este a párt végrehajtó bizottsága újból ülést tartott, amely a két áramlat összejelentkezésére vezetett. Lukács Jenő a pártiroda igazgatója felpanaszolta, hogy személyes hajszát indítottak ellene. Egyszerűen kényszerítették, hogy yhivatalát adja át. Jászi Oszkár az izgatott hangulatban alig juthatott szóhoz. — Végre kijelentette, hogy a pártot ért kudarcok abban lelke magyarázatukat, hogy hiányzik az egyetértés és nem esőrangú emberek képviselik a pártot.

Az izgatott hangulatot ez a kijelentés a végsőkig fokozta. Nagy lármá tört ki és Vámos Jenő izgatottan kiáltotta:

— Én másdrangu emberek vagyok, tehát lemondok a városi delegátusságról. Az ülés tovább is izgatottan folyt le és végül elfogadták Vámos Jenő indítványát, hogy a párt újból precizizozza álláspontját a magántulajdon kérdésében.

A radikális párt ma kommunikét adott ki, amelyben közli a párt elfogadott határozatát, amely szerint az egyéni munkásság által szer-

zett magántulajdont elismeri és csak azokat az intézményeket akarja kommunizálni, amelyek arra egérettek. A személyi differenciákat elintézték.

HIREK

— Vasárnapi istentiszteletek. A református templomokban vasárnap, e hó 5-én, tartandó istentiszteletek rendje: a Nagytemplomban délelőtt 9 órakor prédikál Ferenczy Károly segédlelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Pop Kálmán segédlelkész; a Kistemplomban délelőtt 9 órakor prédikál Papp Kálmán segédlelkész, délelőtt 11 órakor prédikál Nemes István segédlelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Tálos Aron hittanhallgató; a Kossuth-utcai templomban délelőtt 9 ó. prédikál Kántor József s. lelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Uray Sándor lelkész; az Árpád - téri templomban délelőtt 9 órakor prédikál Zih Sándor lelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Molnár Ferenc segédlelkész; az ispotályi templomban délelőtt 9 órakor prédikál Juhász Ferenc segédlelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Nemes István segédlelkész; a homokkerti imaházban délelőtt 9 órakor prédikál Boér Károly vallásnár; a városi szegényházban délelőtt 9 órakor prédikál Konrad Zoltán segédlelkész.

Az ág. hitv. ev. templomban vasárnap délelőtt 10 órakor Horeczky Béla theologus prédikál. Délután 5 órakor ima.

— Toborzás a polgárőrségbe. Mindenki kötelessége, hogy védelmezze hazáját, városát és családját. Ha e kötelességünknek becsülettel tettünk eleget a harctereken, tegyük eleget itthon is és ne tartsuk fenn azt a lehetetlen állapotot, hogy míg odakünn — hol csak a magunk életéről volt szó — nyugodtan aludtunk, idehaza a bizonytalanság érzetével hajszuk le fejünket álomra. Lépjön be tehát a város minden polgára a polgárőrségbe és annak megszervezésében minden igyekezetével segítsen a rendőrfőkapitányságnak. A kormánybiztos és a főkapitány lelkes felhívásával ellátott aláírási ívek átvehetők a polgármesteri hivatalban, a rendőrfőkapitányságon (I. em. 59. ajtó) és a szellemi munkások egyesületének elnökségénél (Batthyány-utca 14. szám).

— A Varga-kerti kertgazdaság megalakítása. A Varga-kerti érdekeltek az elmúlt vasárnap délután látogatott gyűlést tartottak, a melyre meghívták a debreceni köztársasági párt titkárát, Barcza Andort, aki a kertészek segítségére volt a kertgazdaság szervezésében megalakításában. A vezetőséget a következőkben választották meg: elnök Bellányi Gábor, diszelnök Sesztina Jenő, ellenőrök Gyulai József, Boros Gyula és Boér József, jegyzők Mocsáry K. Zoltán, Kelemen Géza és Schláger Gyula, pénztárnok Lavotha Ö. Vendel; választmány: Kulcsár Gábor, Erdei Dezső, Dörgő Lajos, Egressi Gyula, Varga Márton, Javellák Gyula, Kovács Pál, Tóth József, Csupák Gyula, Császár Sámuel, Sipos András, Veres István, Gyökös János, Turóczi József, ifj. Szabó Gábor, Tözsér Sándor, Nagy Sándor, Lamszbach Lajos, Kelemen József, Sárándi Bálint, Helmezi István, Fejes Péter, Szabó László, Sági Bálint, Zsákai István, Tarjányi Mihály, Rottmann Dávid, Bosznai István, Weisz N. Gyula, Boros Lajos, Hajdu István, Rab Ferenc, Szilágyi Géza, Mocsáry Géza, Nagy Antal, Antal Mihály, Kupfer Jenő és Rotharidesz Gábor. A szervezet alapszabályait f. évi január 6-án délután 2 órakor fogja kidolgozni és az illetékes hatóságoknak jóváhagyás végett megküldeni.

— A földbirtokreformról szóló vitát tüzi ki a folyó hó 5-iki délután 5 órakor a Bika kistermében tartandó vitaestére a Polgári Radikális Párt, melyen mint előadó B a l k á n y i Béla ismert közgazdász szerepel. — Minden érdeklődőt szívesen lát és a párttagokat elvárja a Pártvezetőség.

— **Kiütéses tifusz Budapesten.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A fővárosi járványbizottság ma Bódy Tivadar dr. polgármester elnöke alatt ülést tartott, amelyen Szabó Sándor dr. főorvos bejelentette, hogy a spanyoljárvány megszűnt s így az iskolákat e hó 7-én meg lehet nyitni. Ellenben megemlítette, hogy a kiütéses tifusz, amely 1918-ban kezdődött, egyre jobban terjed, December első felében 7, második felében 43 volt a megbetegedések száma. Ennek oka a főváros általános tisztátalansága. Ha az olvadás beáll és kitavasodik, a járvány nagyobb arányokban fog terjedni.

— **A „Hangya”-szövetkezet szervezőbizottságának értesítése.** Meglepetéssel látjuk, hogy a kat. népszövetség akkor, amidőn tudomással kell bírnia arról, hogy a budapesti „Hangya”-központ megbízása alapján a szövetkezet szervezését megindítottuk s az aláírások is megkezdődtek, sőt az előjegyzések nálunk már lezárás előtt állanak, miután nálunk már több mint 300.000 korona lejegyezve, egyéb dolgai mellett hangya-szövetkezet alakításába fog, sőt ennél továbbmenve, még a jegyzett üzletrészekre előlegeket is vesz fel és igazgatóságot is ki akar nevezni. Még az is megtörtént, hogy nálunk jegyzett üzletrészekből ők vettek fel fizetést a jóhiszemű közönségtől. A „Hangya” budapesti igazgatóságával telefonon érintkezésbe lépünk és a nyert főhatalmazás alapján figyelmeztetjük az érdekelt közönséget, hogy a kat. népszövetség nincs jogosítva a „Hangya” nevében ilyen akcióra s pláne pénzfelvételre s igazgatóság kinevezésére. A debreceni „Hangya”-szövetkezet üzletrészeinek jegyzése kizárólag a következő helyeken történik: 1. A Gazdasági Egyesületben, Piac-u. 61., I. emelet. 2. Blatner-féle üzletben, Csapó-u. 1. — 3. Alföldi villamosági vállalat, Piac-u. 43. és 4. Bakk Béla tanítónál, Csapó-u. 3. — Az alakuló közgyűlést január 19-én fogjuk megtartani a központ kiküldöttjeinek részvételével; az igazgatóság is akkor lesz megválasztva. A közgyűlés helyét és idejét a közönséggel idejében tudatni fogjuk. A „Hangya” szervezőbizottsága nevében Barcza Andor.

Erre a nyilatkozatra illetékes helyről a következőket jegyzik meg:

Itt két gyékényen árulunk. Debrecenben nem két, hanem öt „Hangya”-szövetkezeti fióknak is van helye. A Reitz János vezette alatt álló előkészítő bizottság által szervezett Hangya fogyasztási szövetkezet, amelyet a Kath. Népszövetség támogat, de támogatnak más — igen jelentékeny — szervezetek és az alapítók sorában városunk legkitünőbb polgárai is, teljesen független a Barcza Andor ur által képviselt vállalkozástól s (természetesen) a budapesti központtal való megállapodás alapján létesül, főként a szellemi és fizikai munkások érdekében. Ennek a fogyasztási szövetkezetnek részjegyei az aláírási vek birtokosain kívül jegyezhetők a következő helyeken: délelőtt 9—1 óráig az Alföldi Takarékpénztárnál, Balassa Károly kereskedő üzletében (Piac-u. 30.), a Népszövetségi Hitelszövetkezetben (Batthyány-u. 6.) és délután 5—7 óráig a Népszövetségi Otthonban. — A testvér-szövetkezet üzletrészeinek elsajátításáról szóló mesére nem érdemes reflektálni.

— **Alom és hipnozís.** Ezen a címen szenzációs könyv hagyja el a sajtót legközelebb, mely a lelki élet titokzatos rejtelmeit tárja fel. A könyv szerzője Pili Géza. A rendkívül érdekes könyv csak korlátozott példányszámban jelenik meg s reá előjegyzések és előfizetések az összes debreceni könyvkereskedésekben és a Színházi Figaro szalonjában eszközölhetők.

— **Elveszett** a Hatvan-utcán egy levél az anyaggyűjtő állomás XI-ik csoportjának címezve. A megtaláló juttassa ezen ujság kiadóhivatalába, ahol 50 korona jutalomban részesül.

— **22.000 koronás ékszerlopás.** Ma délelőtt megjelent a rendőrfőkapitányság bünelügyi osztályán Kaiser Nándor alezredes, aki a Károly Ferenc-utca 28. sz. házában lakik, és feljelentést tett, hogy a lakásáról 22.000 korona értékű ékszer, több gyűrűt, egy arany órát láncsal, fülbevalót és briliánsokat loptak el. Az ékszereket az alezredes egy dobozban őrizte. Ez a doboz tegnap tűnt el és vele együtt eltűnt az alezredes Mezorana Frida nevű házvezetőnője is, nyilvánvaló tehát az a gyanu, hogy a nagyértékű ékszereket a házvezetőnő lopta el. Mezorana Frida több hónapja áll az alezredes szolgálatában, aki teljesen megbízott házvezetőnőjében. Az eltűnt házvezetőnő ugyanis azt állította, hogy egy ezredesnek a leánya, a férje pedig tartalékos főhadnagy volt és elesett a harcban. Állítólag ez a körülmény készítette a házvezetőnőt, — akinek uri megjelenése és kifogástalan modora támogatta ezt az előadását — hogy ilyen szolgálatot vállaljon. Mezorana Frida azt is elmondta az alezredesnek, hogy a szülei nem nevelték kenyérkereső pályára, és férje halálával ezért kénytelen a megélhetésnek ezt a módját vállalni. Mindezt különben okmányokkal is igazolta. Valószínű, hogy a házvezetőnő, aki egyébként szeretetreméltó egyéniségénél fogva a debreceni jobb társaságnak is kedvelt alakja és szívesen látott tagja volt, szélhámos. A rendőrség a legszelebb körü nyomozást indította meg Mezorana Frida és az eltűnt ékszerek kézrekerítésére.

— **A köztársasági elnöki tanács ülése.** A debreceni Köztársasági Párt elnöksége fölkéri az elnöki tanács tagjait, hogy a Köztársaság-szálló kis fehér termében holnap, vasárnap, délelőtt 10 órakor tartandó ülésen teljes számban és okvetlenül jelenjenek meg.

— **Felhívás az iparosokhoz.** A debreceni önálló iparosok szervezete e hó 5-én, vasárnap délelőtt fél 10 órakor az ipartestület dísztermében nagy iparosgyűlést tart, amelyre minden iparostársunkat azzal hívunk meg, hogy a tárgy fontosságára való tekintettel okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Azon iparostársaink, akik már korábban aláírási iverket aláírták, ott a gyűlésen megkapják a tagsági igazolványaikat. Ismételve a legnyomatékosabban kérjük fel iparostársainkat a gyűlésen való tömeges megjelenésre. Tisztelettel a végrehajtó bizottság.

— **Osztrák árúk bejelentése.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara felhívja érdekelttségét annak közlésére, hogy vidéki cégek tulajdonában vannak-e olyan árúk és milyen mennyiségben, amelyek a volt osztrák tartományok és a volt Horvát-Szlavonországi területek 1918. évi október hó 21. előtti vásároltata és ezen árúk közül melyek vannak kifizetve. Éppen úgy jegyzék terjesztendő fel azon árúkról is, amelyeket volt osztrák és volt horvát-szlavonországi honosok 1918. október 31-ig vidéki cégektől vásároltak és amelyek ez idő szerint még nem szállítottak el, vagy szállítás közben magyar területen tartóztattak. Az utóbbi jegyzékben is feltüntetendő, hogy a szóbanforgó árúk közül melyek fizetettek ki. A jegyzékre a Magyarországgal szomszédos új államalakulatokkal folytatandó árucserre-tárgyalások szempontjából volna szükség. Bejelentések írásban legkésőbbben i. hó 15-ig a kamarához intézendők.

— **A Nevelőmunkások Országos Szövetségének debreceni kamarája** e hó 6-án, hétfőn délelőtt 10 órakor a kollégium kistanács-termében választmányi gyűlést tart. A kongresszus előkészítése és más fontos ügyek tárgyaltak napirendre és ezért kérjük minden választmányi tag megjelenését.

— **Nőth Antal** megkezdte a hegedű- és cimbalom-tanszakon a tanítást. Beiratkozni bármikor lehet. Szent Anna-utca 20.

— **Elmaradt a választási gyűlés.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A ma este tervezett választási gyűlést a kormány holnapra halasztotta. Ugyancsak holnapra halasztotta a program előkészületi ülést is Lovász Márton hirtelen megbetegedése miatt.

— **Atléta-vasárnap.** A Debreceni Tornaegylet szenior és ifjúsági atlétái vasárnap délután 2 órai kezdettel tartják első mezei futótreníngijüket a nagyerdei sporttéren, amelyre kérjük az atléták teljes számban való megjelenését. — Tréningvezetőség.

— **A csehek letartóztattak négy debreceni csendőrt.** A debreceni karhatalmi parancsnokság a napokban négy csendőrt küldött Sátoraljajhelyre, akiknek az volt a feladatuk, hogy onnan nagyobb mennyiségű benzinnel Debrecenbe való szállítására felügyeljenek. A négy csendőr a sátoraljajhelyi állomáson várta, hogy a benzinszállítmány utbaindítassék, a mikor a pályaudvarra egy páncélvonat robbant be, amely cseh katonákkal volt megrakva. A páncélvonat cseh katonák különítményét hozta Sátoraljajhelyre. Parancsnokuk, egy főhadnagy, mikor meglátta a magyar csendőröket, kiadta a parancsot, hogy letartóztandók. A cseh katonák elszedték a csendőrök fegyvereit és az állomási épület egyik szobájában őrizet alá helyezték őket. A nem várt fogság azonban csak néhány óra hosszat tartott, mert a sátoraljajhelyi karhatalmi parancsnokság, amelyet az állomásfőnök telefonon értesített, közbelépett és sikerült is a négy csendőr szabadonbocsátását eszközölnie, sőt arra is engedélyt adott a cseh parancsnok, — aki különben kifogástalanul beszélt magyarul, — hogy a benzinszállítmány elindulhasson Debrecenbe. — A négy csendőr ma érkezett vissza utjáról.

— **Szociálista pártgyűlés.** A II. kerületi szociáldemokrata pártszervezet csütörtökön délután tartja gyűlését az Uranus-mozgóban.

— **Jogi szemlinárium megnyílik** január 15-én. Előkészít alapvizsgákra, szigorlatokra. Érdeklődni, jelentkezni lehet a **Színházi Figaro** szalonjában (ref. egyház bérpajotájá).

— **Bört kapnak a hadviselt cipészek.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A hadviselt és rokkant cipészek részére az ipartestületek országos szövetségének a kispárosok anyaggal való ellátása iránt indított akciója folytán a kormány egyelőre 30 kiló bört utalt ki s a mikor ez elfogy, a katonai raktárakból még 15 kiló bört kapnak.

— **Házasságok.** A debreceni állami anyakönyvi hivatalban a következők jelentették be házasságkötési szándékukat: Magyar András—Tolvaj Zsuzsanna, Dombi Imre—Kattán Boriska, Pozsonyi Mátyás—Kertész Julianna, Szatmári Mihály—Vértesi Eszter, Hegedűs Imre Árpád—Nagy Mária, Szarvas Péter—Takács Julianna, Molnár András—Vass Julianna, Nagy Dániel—Szabados Róza, Bánkus Mihály—Fülöp Anna, Héjja Sámuel—Kovács Margit, Sóss Mihály—Kovács Zsófia, Bangó József—Földvári Mária.

Házasságot kötöttek: Bagoi Ernő—Jóna Julianna, Murgu Péter—Bokor Erzsébet, Zubály Mihály—Zsupik Mária, Komlóssy Pál dr.—Bieliczky Melánia, ifj. Sipos József—Szarvas Mária, P. Kiss Mihály—Lengyel Julianna, Szabó István—Szabó Erzsébet, Szabó Lajos—Feigel Ilona, Lovas Imre—Lovas Julianna, Lévai Sándor—Sütő Zsuzsanna, Szántó Dezső—Kacsóh Róza, Beke Sándor—Svecz Julianna, Mandák Dezső József—Lelész Vilma Anna, Holló Mihály—Czirják Eszter, Rác Sándor—Szabó Borhála, Barta Gyula, Szilágyi Erzsébet, Gere István—Sárkány Mária, Fejes Sándor—Hevesi Erzsébet, Molnár András—Szilágyi Mária, Bónizs Sándor—Makai Eszter.

Orvosi hír. Dr. Róth Vilmos egyetemes orvostudor, fogorvos, fogászati rendelését újból megkezdte. Rendel délelőtt 9—12, délután 3—5-ig az ipar- és kereskedelmi bank palotájában, Szent Anna-utca 13. (Bejárat a Varga-utca felől.)

Egy híres debreceni betörő szökése a nagyváradai elmekórházból. A debreceni rendőrségnek évek óta ismert alakja Borecsik Gyula notórius betörő, aki a háború alatt katonai egyenruhában követte el gazságait. Legutóbb a debreceni katonai rendőrség fogta el, amikor Debrecenbe menekült egy betörés után, amelyet Nagyváradon Nagy Béla református lelkész lakásában követett el. Negyvenezer koronát jóval meghaladó ruhaneműt, ékszert és egyéb értéktárgyat raboltak el a tettesek, akik közül kettőt a betörés másnapján sikerült kézrekeríteni. A főbűnösnek, Borecsiknak, azonban nyoma veszett és csak két hét múlva sikerült a debreceni rendőrségnek kézrekeríteni. A nagyváradai rendőrségen hamarosan bevallott ugyan mindent, de többiben örültséget színtelt. Zavaros válaszokat adott, a zárkában pedig úgy viselkedett, mint egy dühöngő ördög. A rendőrség a nyomozás befejezése után átadta az államügyészségnek. Borecsik a fogházban sem hagyott fel trükkjével, mire az államügyész elrendelte elmebeli állapotának megvizsgálását. A törvényszéki orvosi vizsgálat megállapította, hogy Borecsik beszámíthatatlan elmebeteg és beutalta a nagyváradai elmekórházba. A betörő eleinte rendesen viselkedett, naponként annyit dühöngött, amennyi elegendő volt ahhoz, hogy elmebetegségét elhiggyék, de fejelemileg nem lépte túl a korlátokat. Nem sokára azonban megismerkedett egy Budai Gida nevű ápolónővel, akivel rövidesen jó viszonyba került. Az ápolónőt néhány nappal ezelőtt elbocsátották az elmekórházból, mert többrendbeli szabálytalanságot követett el. — Tegnap délután azután Borecsiknak is nyoma veszett. A déli sétaidőben egyszerre csak eltűnt az udvarról. A kórház igazgatóságának az a gyanúja, hogy a szökésben Budai Gida keze is benne van. A nagyváradai rendőrség most értesítette a debreceni rendőrséget a szökésről, mert feltehető, hogy Borecsik ismét Debrecenbe, vagy hajdumegyei rokonaihoz menekült.

Biztonsági vasajtókat, szeszifőző és zsírt olvasztó üstöket (kazanokat), vasszerkezeteket, lakatos és kovács tomegárukat rendelés szerint készít íj. Losonczy János, József kir. herceg-utca 16. sz. Telefon 347.

A közönség köréből

A debreceni színészet

Botránnyok a debreceni színházban

Már régóta várom, hogy a sajtóban szót emeljenek a debreceni színházban tapasztalt állapotokról. Gyakori vendége vagyok a színháznak, figyelemmel kísérem a többi vidéki színházakat is, de olyan szomorú, őszintén szöve, botránnyos állapotokat, mint a Heltai igazgatása alatt sehol sem tapasztalunk. Értelmetlen, hogy a színházi bizottság — igaz ugyan, hogy ezek az urak felé sem néznek az előadásoknak — a tanács, főként a kulturális tanácsnok, kiknek kötelessége volna a színházi állapotokat figyelemmel kísérni, mit sem törődnek azokkal a Sámsonban való állapotokkal, amit Heltai igazgató pénzsóvárgásból a debreceni nagymulti színházzal véghez visz. Sőt hajta gondolunk vissza Makó, Komiáthy regiemre, mikor élvezet volt színházba járni, mikor művészi előadásokat láthattunk. Azok az igazgatók nem úgy gondolkodtak, mint

Heltai: pénz, pénz a fő, művészet az az utolsó. Mert sajnos, ma így van. Nem nézi az igazgató a művészetet, nem törődik azzal, legfontosabb nála a pénz. A színház estől-estére zsúfolva, soha debreceni színház olyan látogatott nem volt, mint most és mégis mit látunk. Azt, hogy az igazgató a legvakmerőbben hálálja meg a közönség pártolását.

Nézzünk csak kissé jobban a dolog mélyére. Két színházban látszik egy társulat, egy olyan társulat, mely a jelenlegi összeállításában nem elég erővel rendelkezik ahhoz sem, hogy egy a Csokonai-színházban tudjon kifogástalan előadásokat bemutatni.

Fontos szerepkörökre nincs színész. Hiányzik a hősszerelmes, társalgási színész, hősnő, vigjátéki subrett, ezek csak a fontosabbak. A karszemélyzet szerződés szerint 12 férfi 12 nőtagból kellene állania. Van 8 nő, 8 férfi. Most már képzeljük el, hogyan lehet operettet előadni ilyen gyenge karral, különösen akkor, ha a karszemélyzet egy része a másik színházban van elfoglalva. Az a körülmény, hogy a kevés száma személyzet egy este két színházban köteles játszani, idézi elő a gyakori műsorváltásokat, a rendszertelen, készíletlen előadásokat és a félórás szüneteket. De ne beszéljünk általánosságban. Egyik-másik szereplő egy este mindkét színházban játszik. Addig míg egyikben el nem végzi jelenetét, nem kezdenek a másikban, ahol szintén szerepel, a felvonást, várni kell míg megérkezik — néha félóránál is.

Az operettekben kar nincs. Legutóbb is a Kóristalány előadásán a kart 4 nő és ugyanannyi férfi képviselte, mert a többiek a másik színházban látszóttak. A hiányos társulat rováására lehet írni az olyan hallatlan dolgokat is, hogy szereplő hiányában egész szerepeket egyszerűen kihúznak a darabból. (Szerető előadása, Dolovai nábob előadása.)

A társulat tagjainak rovására nem lehet írni azt sem, hogy az előadások felháborítóan rosszak. Alig van premier, melyikből egyetlen egyszerűen többet tartának próbát, így nem lehet meg senkit az olyan botránny, ami legutóbb is az Ezred apja előadásán történt.

A délutáni előadásokat meg éppen a színészművészet érdekében be kellene tiltani. Botránnyosabbnál, botránnyosabbnál, a darab felét kihagyják minden lelkiuradalás nélkül.

A darabok kiállításáról nincs mit beszélni. Heltai még egy új díszletet sem készített. A város tulajdonát képező, Zilahy-féle díszletekből tákolja össze a darab kiállítását. Aradon, Nagyváradon, Pozsonyban József császár előadására nemcsak pazar új díszleteket készítettek, de korhű szép jelmezeket is. Hasonlóképp cselekedtek nevezett városok igazgatói a Kóristalány, Hejehuja báró stb. operettek bemutatása alkalmával. Művészekből Heltai igazgató megelégedezik, neki az mellesleg, járjon az a jó közönség csak, tömnie zsebeit az igazgatóknak, minnek annak jó előadás, szép kiállítás.

A színházi bizottság felemelte a helyárat, záros határidőt tűzött ki a hiányok pótlására, a társulat kiegészítésére. Az a határidő már rég elmúlt, de nem törődik vele senki, eleget tett-e Heltai a rendelkezésnek. Mi úgy tudjuk nem. De mégis tévedünk, a felemelt helyáratok kérészetlenül s pontosan szedi (még az engedélyezés előtt szedte már s a tanács kötelezte a különbözet visszafizetésére, de ennek már nem tett eleget, el akarja kunyorálni) de a társulatot nemhogy kiegészítette, ellenkezőleg csökkentette, többeket elbocsátott. Nagy hangu programmal jött, de tizedrészt sem tartotta be, az ő vezetése alatt a debreceni színészet a mélységbe süllyedt. Lehet kapni színészeket, van elég, de azért az éhbéért, amit Heltai fizet (Honthyt, Verót, Ladányit, Remetét) leszámítva, a többiek mindnem mind éhbért kapnak, kardalosok, kardalok-nők 200—250 koronát, elsőrendű tagok 300—400 koronát, senki sem hajlandó ide szerződni.

Elérkezett már az ideje, hogy az illetékes tényezők erélyesen nézzenek szét a színház ügyeiben. Szüntessék meg a mostani szomorú és botránnyos állapotokat. Ha az igazgató nem tudja — inkább nem akarja — állítani a színház élére egy hozzáértő szakembert. Ne engedjék, hogy egy ember tökegyültési célból monopolizálja a debreceni színészetet, még

jobbban lesüllyesse azt. A tanácsnak meg van ahhoz a kellő törvényes eszköze: bontsa fel Heltaival haladéktalanul a szerződést s írjon ki új pályázatot. Ne féljenek! Akad vállalkozó elég a legjobban látogatott és jövedelmező városi színházra. Tegyen a tanács valamit, de vessen véget ennek a felháborító állapotoknak.

Egy színházi bérlő.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

Csokonai-színház

VASÁRNAP: Délután: **Vandergold kisasszony**, operett. Este: **Aranyember**, dráma.
HÉTFŐ: Délután: **Tiszavirág**, operett. Este: **Kóristalány**, operett. Bérlétszünet.
KEDD: **Tul a nagy Krivánon** 25-ik előadása. Bérlétszünet.
SZERDA: **Szabin-nők elrablása**, vigjáték. — C) bérlé.
CSÜTÖRTÖK: **Szabin-nők elrablása**, vigjáték. A) bérlé.
PÉNTEK: **Tiszavirág**, operett. B) bérlé.
SZOMBAT: Délután: **Szabin-nők elrablása**, vigjáték. Este: **Tul a nagy Krivánon**, operett. C) bérlé.

Víg-színház

VASÁRNAP: Délután: **A Szabin-nők elrablása**, vigjáték. Este: **Kóristalány**.
HÉTFŐ: Délután: **Az ezred apja**, énekes vigjáték. Este: **Csere-bere**, vigjáték. Bemutató.
KEDD: **Csere-bere**, vigjáték.
SZERDA: **Kóristalány**, operett.
CSÜTÖRTÖK: **Kóristalány**.
PÉNTEK: **Császár katonái**, szimónia.
SZOMBAT: Délután: **Tavas**, operett. Este: **Császár katonái**.

A színházi iroda hírei. Vasárnapi előadások. Délután fél négy órai kezdettel a Csokonai-színházban a Vandergold kisasszony, operett, Honthy Hannával a címszerepben, este az Aranyember, dráma, — a Víg-színházban délután a Szabin-nők elrablása, játék, este a Kóristalány, operett, Zöldhelyi Anna felléptével kerül színre. — Hétfőn. Vízkereszt napján, mindkét színházban két előadás lesz. A Csokonai-színházban délután 3 órai kezdettel Honthy Hanna felléptével a Tiszavirág operett, este bérlétszünetben, Zöldhelyi Anna felléptével a Kóristalány operett kerül színre. — A Víg-színházban délután Az ezred apja, énekes vigjáték és este Ujhelyi mulatságos vigjáték-újdonosságának, a Csere-bere-ének lesz a bemutatója. Az esti előadások hétfőtől kezdve fél 7 órakor fognak kezdődni. — Hétfőn bemutatja a Víg-színházban. Végtelenül kacagtató új vigjátékot, a Csere-bere-t, mutatja be hétfőn este a Víg-színház elsőrendű szereposztással.

A vörös lobogó, ez a nagy szenzációjú film, ma utoljára az Urániában. Előadások 3, 5 és 7 órakor.

Rátkai Márton és Gyáriás Dezső főszereplésével ma utoljára mutatja be az Apollo a „Harrison és Barrison II.” című négyfelvonásos bohózatot. Előadások 3, 5 és 7 órakor.

Waldemar Psylander és Elsa Fröhlich főszereplésével „A szerelem rabja” című Nordisk-dráma ma, vasárnap, az Arany Bikamoziban. Előadások 3, 5 és 7 órakor.

Hétfőn mutatja be az Apollo „A szerelem pokla” című szenzációs ötfelvonásos drámát. Témája a leánykereskedelem leküzdése. Felépítése, rendezése és megjátszása ennek a filmnek elsőrangú, érdekesítő és művészi. Jegyelővétél. Előadások 3, 5 és 7 órakor.

Barrey világhírű szimüve, „Az egyenlőség”, a Nemzeti Színház kasszadarabja, kerül hétfőn az Uránia vásznára. A főszerepeket Mattyasovszky Ilona és Boyda Juci játsszák. Jegyelővétél. Előadások 3, 5 és 7 órakor.

Előadások kezdete a mozgósínházakban — a 9 óras záróra folytán — vasárnap: 3, 5 és 7 órakor: hétköznap: 5 és 7 órakor.

TELEFONSZÁMUNK:

Szerkesztőség 18. sz.
Nyomda 18. sz.

**HETI ÉS NAPI
ELŐJEGYZÉSI NAPTÁRAK**
ILLESZES KIVITELÉSEK
**OLVASMÁNYOS ÉS
TÁRCANAPTÁROK**
nagy vásártételekben kaphatók

Hegedűs és Sándor
irodalmi és nyomdai részvénytársaság
könyv- és papirkereskedésében
PIAC-UTCA 34.

8603—1918. szv. szám.

**Városi fualtványok
beváltása.**

A városi tanács 1918. év december 19-én tartott ülésében 27063/918. szám alatt hozott határozatával kimondotta, hogy 1919. év január hó elsejétől kezdődőleg a városi faraktárak bármelyikénél csak 1919. évben kiállított utalványok válthatók be.

Ennek következtében felhívjuk a város közönségét, hogy mindazok, akiknek 1918. évből vagy korábbi időből származó beváltatlan fualtványuk (ideértve a tisztviselői utalványokat is) van, újabb 1919. évi utalványra való becserelés végett **e hó 7-től kezdődőleg** a város házipénztáránál jelentkezni sziveskedjenek. A hivatkozott számú tanácsi határozat szerint azonban újabb utalványok csak a mindenkori rak-tári készlet erejéig adhatók ki, minél fogva mindazok, akik 1919. évre újabb utalványt kapnak, kötelesek a fát az utalvány kiállítástól számított nyolc napon belül a rak-tárból, illetőleg a kiutalási helyről elszál-líttatni.

Városi házipénztár.

**Fontos minden magántiszt-
viselő és kereskedelmi
... alkalmazottnak a ...**

**Kereskedelmi alkalmazot-
tak és magántisztviselők
felmondása és végkielégítése**

valamint egyéb szolgálati viszonyait szabályozó 4941/1918. M. E. számú rendelet ismertetése. Irta: György Ernő, az OMKE titkára. Ára 2 korona.

**Rendület a magánalkalma-
zottiakról.**

Ismerteti Dr. Kuthi Sándor ügyvéd. Ára 1 korona. 10% felár.

Kapható:

HEGEDŰS és SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részv. -társ. -nál
PIAC-UTCA 34. SZÁM.

Legújabb könyvek.

Wilson beszédei és üzenetei a háborúról, békéről és a népek szövetségéről, Wilson elterajzával és arcképével. Ára K 4.—.

Pásztor Árpád: Princesz, történet egy babagyarhól. Ára kötve K 12.—.

Upton Sinclair: Parázna pénz. Regény. Fordította Halasi Andor. Ára K 12.—.

Krudy Gyula: Napraforgó. Regény. Ára K 18.—, kötve K 30.—.

Arcibasev: Szenvedély. Dráma 1 felvonásban. Ára K 4.—.

Bíró Lajos: A kezdet és a vég. Vezércikkek. Ára K 10.—.

A Fekete Vénusz Irta egy keleti diplomata. Regény. A kelet minden sejtelmé, gyönyöre és titkos bűnei vannak leírva. Ára K 9.—.

Flaubert: November. A titkos és tiltott szerelem gyönyöreit és büntetését festi szerző ezen regényében. Ára K 8.—.

Artur Landsberger: Hirn dr. esete. Detektív történet. Igazán nagy szenzációja a modern detektív regényeknek. Ára K 6:50.

10 százalék felár. Kapható:

HEGEDŰS és SÁNDOR
irod. és nyomdai részv. társ. könyvkereskedésében
DEBRECZEN, főposta mellett.

**Előjegyzési és tárcanaptárak
az 1919-ik évre**

Kaphatók:

Hegedűs és Sándor
Irodalmi és Nyomdai R.-társaság
könyv- és papirkereskedésében
Piac-utca 34. szám.

Hirdetmény.

Az 1919. évi ebadó kivétele céljából minden eb birtokos köteles a birtokában levő ebet fajtájának, ivarának, korának, színének, ismertető jelének és rendeltetésének megjelölésével, sajátkezűleg aláírt bejelentéssel lapon **1919. január 31-ig** kerületenként bejelenteni (városi adóhivatal, Kossuth-u. 4. szám).

A bejelentés céljára szükséges űrlapot a városi adóhivatal szolgáltatja ki. Irni nem tudók a bejelentést szóval eszközölhetik. Aki a bejelentést elmulasztja, vagy valótlan adatot jelent be, az ide vonatkozó szabályrendelet 9. §-a szerint büntetettik.

Városi adóhivatal.

**Hivatalos ruggyanta
... bélyegzőket, ...
pecsétnyomókat**

melyek az új államalakulat folytán szükségessé váltak, **gyorsan, izléselesen és jutányosan készit**

HEGEDŰS és SÁNDOR
irodalmi és nyomdai r.-t. papirkereskedése
PIAC-UTCA 34. SZÁM.

Apró hirdetések.

Apró hirdetések egyszeri közlése 10 szög 2 korona, minden további szó 20 fillér. Vasár- és ünnepnapokon 10 szög 3 korona, minden további szó 30 fillér. Kővér betűkkel nyomottak kétszeresen számítódnak.

Aranyat-ezüstöt, szülő zálogleveleket (zálogcédulákat) és egyéb tárgyakat a legmagasabb árban veszek. — Meghívásra házakhoz is elmegyek. Steiner Mihály Széchenyi-u. 19. szám.

Eladó

Bundi-utca 7. szám alatt levő ház, mely magában foglal egymásba nyíló 3 szobás lakást, konyha, kamra és istállót. Debreczeni Gazdák Bankja, Kossuth-u. 17.

**Gummi-
bélyegzőt**

pecsétnyomókat és mindenféle véset fémbe készit **PAULÓ vésnök** Batthyányi-utca 22. szám (Gummi-bélyegzőt 24 óra alatt késziték)

Eladó

Varga-berk, Keleti-sor 7. sz. alatt, a Salétomos kaszárnya mellett levő 11 hold telek, amelyen 50 méter hosszú, deszkából épített barakk van. Az egész telek 3 méter magas deszkakerítéssel van körülvéve. Értekezhetni Debreceni Gazdák Bankjánál, Kossuth-u. 17.

KIFUTÓ FIU

FELVÉTETIK
A KIADÓ-
HIVATALBAN

Keresek

butorozatlanul egy vagy két szobás könyvházzal, azonnali beköltözésre 100 korona jutalom. Cím a kiadóban.

Hajdusági rudsodró

legjobb békebeli minőségben kapható **GRÓSZ NAGY FERENCZ** gyógyszerésznél, „Arany egyszervu” gyógyszerár, (színház mellett). **Viszontelárusítók kedvezményben részesülnek.**

Elvesszett

a Hatvan-utcán egy levél, mely az anyaggyűjtő 4. számú XI-ik csoportjának volt címeze. Megtaláló juttassa ezen levelet ezen újság kiadóba, hol 50 korona jutalomban részesül.

VISZKETESEGET, SÓMORT, RÜHT

a leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti törvényesen védett „**SKABOFORM-KENŐCS**”. Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti peccsotes Dr. Fleisch-félet kérjünk. Próbátégely K 4.—, nagy tégely K 6.—, családi tégely K 15.—. Debreczen es vidéke részére foraktár Reichard Sándor Csalag gyógyszerár Arpad-tér 1. és Grósz Nagy Ferenc Arany Egyszervu gyógyszerártára Vésztöl a „**SKABOFORM**” vedlegye ügyelljen.

Kiolvadt

fürdőkályháknt, bádigos és vízvezeték munkák javítását jutányosan vállalom. Friedmann Sámuel, József kir. herceg-utca 60

Akinek

törött aranya, ezüstie, ékszeze, vagy zálogjegye van eladó, hívja meg Krámer. Arany Bika-bérház 3.

Eladó

előnyös fizetési feltételek mellett a **Sámsoni-ut menten**, a **Isorompó mellett**, **Kondor-utca 3. sz.** házastelek. Az egész sűrű drótkerítésű körül van véve. 2 szobás lakás, nagy istálló, pince kamra, székesszűz, 1 hold szőlő, fél hold veteményes ker-tet foglal magában. Értekezhetni Debreceni (Gazdák Bankjánál, Kossuth-u. 17.

Lapkihordó

asszonyokat jó fi-
zetéssel felvesz a
kiadóhivatal. :: ::

Egy

szomszédos község központján 3 szobás modernül épített ház, melyben jól jövedelmező barmadosztályu szerződéses postamesteri hivatal is van, eladó. Értekezhetni Marton Kálmán ügyvéd-nél, Piac-utca 44

Vincellér

bárom holdas helyben, beidségben lévő szőlőbe felvétetik. Rákóczy-u. 38.

Új háznyak

kötése és fejelek elfogadhatnak. 3 párból tesz két pár. Piac-utca 32. Paszománygyár.

Eladó ház.

Főtér, villamos, vasúthoz közel, jövedelmező bérház, kétrendbeli utcai modern és többrendbeli udvari lakással. 3, esetleg 5 szoba aronai be-költözésre eadó. Dezső, Maróthy-utca 19.

Vénkert

Domokos Lajos-utca 24. sz. egy holdnyi beltelek (termő szőlő és termő gyümölcsös) 5 szobás ur- és 2 szobás egyszerű lakással május 1-re beköltözési joggal eladó. Értekezhetni dr. Márton Kálmán ügyvédnél, Piac-utca 44.